

CANADA.

THE SWEDISH WEEKLY.

ARG. X.-N.R. 39

WINNIPEG, MAN., 25 SEPTEMBER 1902.

LÖP. N.R. 537.

NORDPOLEN EJ FUNNEN.

Sverdrup och Peary tillbaka.

I dagarna hafva tre partier nästan samtidigt återvänt från de arktiska trakterna efter misslyckade försök att nå Nordpolen. Vi hafva förut omnämnt Mr Baldwins hemkomst. I lördags meddelade telegrafn att kapten Sverdrup med fram anländt till Stavanger, och samtidigt inlöpte ett telegram att löjtnant Peary, den amerikanska nordpolsexpeditionen angjort en canadisk hamn på återresa från Nordpolen.

Kapten Sverdrup, som under fyra år vistats uppe i Ishafvet, meddelar om sin resa följande:

"Vi tillbringade vintern 1898-99 i vinterkvarter å Ellesmere land (landet väster om Grönland), hvarest från vetenskapliga utflykter på hundsläddar företogs. Sommaren 1899 var mycket ofördelaktig, och framnödades återvända till Ellesmere land för vinterkvarter. Det omgringliggande landet blef emellertid noggrant kartlagt. I maj 1900 utbröt en allvarsam eldsvåda å "Fram", hvilken hotade att förstöra hela fartyget. En gnista från skorstenen antände de paraffinerade karnoterna, hvarigenom rigg och mast antändes. Elden blef dock lyckligen begränsad.

I augusti 1900 seglades Jones Sound och Cardigan Strait, och vinterkvarter slogs på 76.48 nordlig bredd och 89 västlig längd. Dessa trakter voro mycket rika på polarvargar och rehar, af hvilka expeditionen hemför många levande exemplar.

Den följande vintern var mer än vanligt svår. Medeltemperaturen var 45 grader under noll F. Här låg Fram infrosen tills i år. Såd. expeditioner företogs under sommaren 1901 och försommaren 1902. Alla försök att befria Fram ur isbältet misslyckades till den 6 aug. i år. Den 28 augusti afseglade expeditionen från Cape Farewell, med kurs på Norge.

Löjtnant Peary lämnar följande meddelande om sin expedition:

Expeditionen afgick från Eriks hamn å Ellesmereland och avancerade norr med släddar och eskimåer, anläggande depoter under vägen. Sjukdom gjorde snart slut på eskimåerna. Emellertid nådde expeditionens fartyg Fort Conger den 3 mars och Cape Hecla en vecka senare. Robinson kanalen var öppen mellan Grönland. Nu företogs marcher norrut öfver isfalten. Dessa voro synnerligen ansträngande och som man afven kunde iakttaga att ismassan flyttade sig i västlig riktning gjorde man halt vid 84°17' lat. N., nordväst om Hecla. Packisen var alldeles omöjlig att befara längre och återfärden anträdades utan vidare äfventyr. Ett försök att tränga västerut öfver Ellesmereland förhindrades genom öppet vatten i Buchanan viken.

Expeditionens fartyg Windward redde sig föröfrigt utmärkt och dess färder i dessa farvatten hafva öfverträffat alla föregående rekord. Instrument och kvarlevor efter Greeley's expedition påträffades och tillvaratogs. Sjukdom härjade mycket bland expeditionens folk. Öf-

veeflod på vildt fanns i dessa trakter, och levande exemplar af myskoxen, hvalrossen, arktiska haren och eskimåhunden hemfördes.

Den Baldwinska expeditionen, som hittills låtit mest tala om sig genom bråket mellan expeditionens chef och några af besättningen, har sökt att komma fram till målet öfver Frans Josefs land. Expeditionens fartyg "America" var ett par gånger nära att förolyckas bland isbärgen vid Spetsbergen. Mr Baldwin påstår att teorien om en öppen polarsjö måste öfvergifvas, och den enda vägen att framtränga blir medelst marscher öfver isen. Vi veta att fastland ligger norr om Frans Josefs land, kung Oskars land, och därifrån tror han, att Nordpolen bäst kan nås.

Några spår af Andree har ej påträffats af någondera af dessa expeditioner.

Presidenten för Londons geografiska sällskap tillmäter Sverdrups expedition den största betydelse för Grönlands utforskande. Öfver 1,500 mil hittills okändt land har Sverdrup rest öfver.

Canada-nyheter.

Generalguvernören kommer i höst att besöka Qu'Appelle för att jaga änder.

Mr Wm Whyte har varit på en inspektionsresa öfver den nya banan, som går från Kirkella via Nya Stockholm.

Lake of the Woods kvarnbolags aktiekapital har i dagarna ökat med en 1/2 million dollars och utgör nu \$1,500,000.

De stora värfverierna vid St. Hyacinthe, Que., hafva sålts till ett nytt bolag med \$700,000 aktiekapital.

I Ninga sprack Dominion bolagets elevator härom dagen. 9,000 bush. hvete förvarades i densamma.

Intercolonial banans öfverskott för senaste trafik året utgör nära \$100,000, enligt järnvägs ministerens senaste uppgift.

Olyckshändelser. Chas. Norman i Manitou föll härom dagen 40 fot från taket af en elevator och slog ögonblickligen ihjäl sig.

Den liberala kandidaten för parlamentet i Yukon valkretsen, kommer att blifva Hon. J. H. Ross, hvilken i dagarna accepterat nominationen.

Staden Brandfort, Ont., hemsöktes i fredags af en svår eldsvåda. Snowdriit Co. och Watts grosshandels hus, förstördes. Förlusten uppgår till \$100,000.

Lösigtvån fänge. Mrs Hurst, i Portage la Prairie, som jämte sin man i våras blef dömd till straffarbete för mordbrändningsanläggning, har blifvit frigifven ur fängelset.

Allanlinien säges vara färdig att bygga de nödvändiga båtarna för den projekterade snabbgående ångbåtslinien mellan Canada och England.

Ersatt med ett engelskt. Det canadiska regementet, som i Halifax var garnisoneradt sedan boerkrigets utbrott, har upplösts och ersatts med ett från England anländande regemente.

TILL VÅRA LÄSARE . . .

"Canada" har nu nått ett af sina önskemål, nämligen en cylinderpress. Vi hafva i dagarna genom Mr. Olof Norlens bistånd köpt en cylinderpress från "Free Press", begagnad men i allo modern och i godt skick samt så stor, att den kan trycka fyra sidor åt gången. Härigenom blifva vi i stånd att ordentligt och i god tid sända tidningen. "Canada" kommer sedan att tryckas på tisdags afton, så att settlementen i Norra Alberta kunna få veckans nyheter färska.

Kontoret har blifvit flyttadt till nedra botten i samma hus, med ingång från 515 Main street.

Vi bedja våra landsmän göra sitt bästa med att understödja vår tidning i fortsättningen samt anhålla, att alla som hafva i skuld snarast möjligt inbetala denna, emedan utgifterna växa allt jämt för tidningens förbättrande utan att vi våga göra en motsvarande förhöjning i prenumerationspriset.

Högaktningssfullt
UTGIFVAREN.

Lisgarvalet är nu uppe för behandling inför domstolen. Mr Richardson, den afsatte och sedermera besegrade kandidaten i samma valkrets, synes vara fast besluten att hålla Lisgarvalkretsen stridig.

Fyra nya spannmålsångare af den s. k. turrettypen, liknande "whaleback", skola plöja mellan Port Arthur och Liverpool. De lasta 180,000 bushels såd hvarvarda. Mr Mackenzie och den engelska redaren Petersen stå bakom företaget.

Prairieidlar. Var försiktig med elden ute på slätten. Flerstades i provinsen inberättas, att hvetefält eller stackar blifvit upbrändt. En upprörande händelse inberättas från Pilot Mound, där farmaren Galloway brändes till döds under försök att hindra elden, som från Dakota sidan hotade att ödelägga hans farm.

Fabrikanterna i Förenta Staterna realisera allt tydligare det faktum, att Canada har blifvit en konsummerande nation, som behöfver mycket varor för sina behof, men som dock i främsta rummet böra vara tillverkade i Canada. Af denna anledning ser man alljämt i tidningarna, att den och den amerikanska firman skall anlägga en fabrik i Canada.

Ett skutt för friheten gjorde härom dagen en fänge, som transporterades från Dauphin till P. la Prairie. Vid ett gynnsamt tillfälle passade han på att kila ut och hoppa af tåget, samt var försvunnen i buskarna. Det är den femte fången på denna väg, som så lyckats undkomma. Undras om "fjädingsmannen" är full eller spelar "pedro" med newsagenten, när sådant kan upprepas.

"Kysste Alberta." Mr Borden har nu genomfärdt Alberta och hållit tal på alla viktigare platser. Hans följeslagare och han själf spara naturligtvis ej beskill-

ningarne på motpartiet, men deras eget politiska linne är naturligtvis rent och obefläckadt. Vackra ord och löften öfverflöda i propotion till skörden. När hästarna skenade i Calgary med Mr Borden och höll på att slå ihjäl honom, uttalade han från talare stolen sin stora kärlek för Alberta när han sade: "I Calgary kysste jag Alberta."

Ett upprörande våldsdåd ägde rum i närheten af Brandon förliden torsdag. Ett åkdon med en dam och två herrar körde på vägen förbi Alonzo Rows farm, och darunder försökte de två sistnämnda knäppa några raphöns. Rowe blef vid denna syn så ursinnig, att springer in i stugan och fattar sin bössa och affyrar ett skott mot den i vagnen sittande damen Miss Therrien och det andra mot Mr Law. Därefter sprang han in i sitt hus och tömde en dosis gift, hvilket inom kort ändade hans lif. Hela tragedien utspelades så hastigt, att ingen hann ingripa.

Miss Therrien aflid på fredagen men det andra skottet gjorde obetydlig skada. Rowe var en respekterad farmare och efterlämnar familj, hvilken genom hans död blifvit sänkt i den djupaste sorg. Enda motivet till brottet var ett vansinnigt utbrott af ursinne öfver att se sina raphöns jagas, medan hann höll på att barga sidan.

Gosse-mördare funnen skyldig. Ynglingen Higgins, som anklagats för att hafva skjutit ihjäl en kamrat Doherty och som under rätttegången beskydde en annan kamrat Goodspeed att hafva utfört gärningen, har af juryn befunnits skyldig till brottet. Mördaren var likaledes medlem af en tjufviga i St. Johns, N. B., där dådet utfördes.

Hvetet graderas högt i år. Det mesta, som anländer till Winnipeg märkas nr 1 Hard.

I Fort William noteras hvetet 69 1/2 cts.

Redan börjar det visa sig tecken till att kongestion kommer att uppstå i bantrafiken med anledning af hveteutførseln. Det är ej blott vagnar, som fattas, utan afven lokomotiv. Omkring 2 mill. bushel hafva redan fraktsat öst.

Prisen på bränsle stiga i oroväckande grad. Kolstrajken i Förenta Staterna fortfar ännu utan hopp om uppgörelse, och ved kan ej förslas till städerna ännu.

Utlandska nyheter

Sverige. Från Karlskrona telegraferas att tre danska officerare drunknade där i fredags. De tillhörde en besökande dansk öfningsskader, och voro i en roddbåt på färd från land ut till skeppen.

Kapten Unges andra ballongfärd höll på att stuta olyckligt. Enligt telegram från Stockholm i lördags, uppsteg han i sällskap med ingenjör Ragnar Wikander, för att om möjligt slå en rekord i lång distans. Uppstigningen bevitnades af bl. a. konung Oskar. Balongen

sköt upp i luften med stor hastighet och på en höjd af två mil exploderade den och föll. Straxt öfver jordytan utvecklade sig emellertid det ballongen omgivande skyddstället till en fallskärm, och de djärva luftseglarne landade oskadade efter sin korta, bliztsnabba färd i rymden.

Danmark. Drottning Alexandra anlände i fredags till Köpenhamn för att aflägga ett besök hos sin tader, kung Kristian.

Förenta Staterna. Panningmarknaden i Förenta Staterna börjar blifva spänd på grund af de konstanta panningar, som behöfves i samband med skörden. New York bankerna draga f. n. mycket guld från London.

Järn och stålindustrien är i sådant behof af järn, att mellan ett till två hundra tusen ton inskeppas hvarje månad från Europa, när det egna järnet ej räcker till.

En svår olyckstilldragelse timmade i fredags i en baptistnegerkyrka i Birmingham, Ala. Ett par individer råkade i grål och ropade order "fight", hvilket af närstående tyddes som "fire" och repeterade detta rop. Följden blef att en fruktansvärd panik uppstod och ej mindre än 115 personer trampades till döds inne i kyrkan.

En direktör i Carnegie steel Co. har sändt general Botha \$100,000 till understöd åt utarmade boerfamiljer.

President Roosevelt måste i förgår helt oförmodadt afbryta sin kampanjresa och resa tillbaka till Washington för att undergå operation i sitt knä.

I koldisrikten, där strajken pågår, råder ett dystert tillstånd. Laglöshet och ordning råda. Fem regementen bivaukera. För de strajkande insamlas nu medel.

England. De Sydafrikanska kolonierna lära komma att med 400 millioner dollars bidraga till betalandet af Englands kostnader i boerkriget.

Den engelske luftseglaren Spencer, som konstruerat en styrbar ballong, med hvilken han i dagarna gjort ett par lyckliga ballongfärdar öfver London, har därvid demonstrerat, att hans luftskepp låter manövrera sig.

Tyskland. De stora manövrarna till lands och vatten äro nu öfverständna. Sjöbataljerna utansför Elbe voro synnerligt i kejsar Vilhelms smak. Den angräpnade sidan förstörde i grund hela försvars flottan, men segrarnes fröjd blef så kort, att de ej ens hann drika en bägare, ty en torpedo eskader angrep i sin tur flenden nu och sprängde hela surfven i luften. Hade sedan torpedobåtarna gjort en infresa, hade väl hans majestät klappat sina "bepansrade" näfvar, så att gnistorna flugit vida.

Belgien. Drottningen af Belgien Maria Henrietta aflid plötsligt af slag den 19 sept. Hon satt vid middagsbordet, då hon träffades af ett plötsligt illamående, och innan läkaren hann anlända var hon död. Hon var född 1836 och dotter af ärkehertig Josef af Österrike och 1858 gift med konung Leopold af Belgien, med hvilken hon hade tre döttrar.

Bulgarien. Judeföljelserna i landet hafva antagit sådana proportioner, att garantimakterna kanske komma att ingripa.